SIECI PRZEMYSŁOWE STOSOWANE W AUTOMATYCE



Politechnika Wrocławska



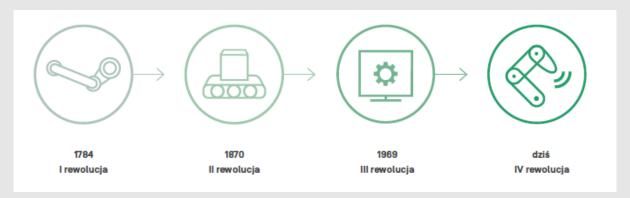


CZĘŚĆ WSTĘPNA – PRZEDSTAWIENIE DZIAŁALNOŚCI FIRMY ASTOR

• Astor | gdzie technologia spotyka człowieka

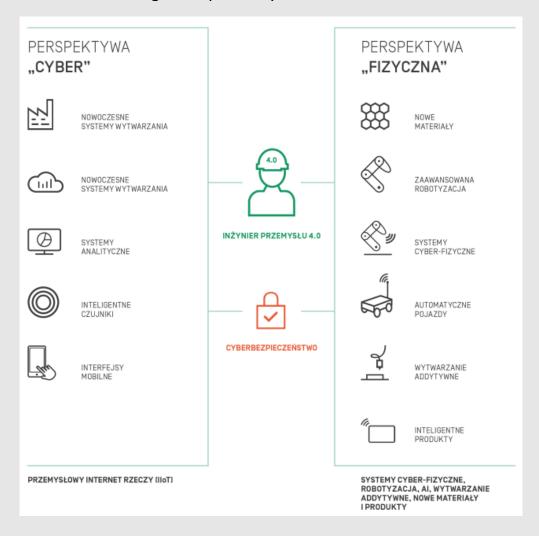


- Innowacje techniczne aktywatorem rewolucji:
 - ➤ I rewolucja (1784) Napęd wodny i parowy
 - ➤ II rewolucja (1870) Napęd elektryczny
 - III rewolucja (1969) Elektronika i IT
 - > IV rewolucja (dziś) Internet w przemyśle:
 - ✓ Generowanie, transfer i przetwarzanie danych
 - ✓ Analityka dużych zbiorów danych
 - √ Łączenie i interakcja świata wirtualnego i fizycznego
 - ✓ Nowe technologie wytwarzania
 - ✓ Nowe materially



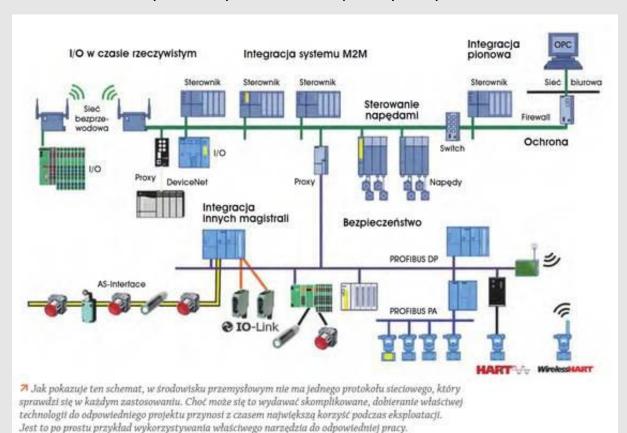
- Technologie Przemysłu 4.0:
 - Roboty autonomiczne
 - Symulacje
 - Integracja systemów
 - Przemysłowy Internet Rzeczy
 - Cyberbezpieczeństwo
 - Cloud Computing
 - Wytwarzanie przyrostowe (Druk 3D)
 - Poszerzona / asystująca rzeczywistość
 - ➢ Big Data

- Dwie perspektywy Przemysłu 4.0:
 - > Perspektywa "Cyber" Industrial Internet of Things:
 - ✓ Nowoczesne Systemy Wytwarzania
 - ✓ Przetwarzanie w chmurze
 - ✓ Systemy Analityczne
 - ✓ Inteligentne Czujniki
 - ✓ Interfejsy Mobilne
 - Perspektywa "Physical" Systemy cyberfizyczne, robotyzacja, AI, wytwarzanie addytywne, nowe materiały i produkty:
 - ✓ Nowa materialy
 - ✓ Zaawansowana robotyzacja
 - ✓ Systemy cyberfizyczne
 - ✓ Autonomiczne pojazdy
 - ✓ Wytwarzanie addytywne
 - ✓ Inteligentne produkty

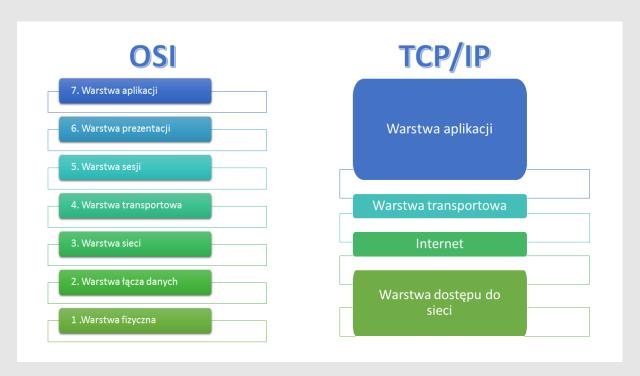


CZĘŚĆ TEORETYCZNA – ZAGADNIENIA SIECIOWE W AUTOMATYCE

 Sieć przemysłowa jest siecią teleinformatyczną, zapewniającą komunikację między urządzeniami cyfrowymi w sposób ustandaryzowany i niezawodny w trudnych warunkach przemysłowych.



- Model warstwowy **OSI** (bardziej teoretyczny):
 - > 7. Warstwa aplikacji Przesyłane są dane
 - 6. Warstwa prezentacji Przesyłane są dane
 - 5. Warstwa sesji Przesyłane są dane
 - 4. Warstwa transportowa Przesyłane są segmenty
 - 3. Warstwa sieci Przesyłane są pakiety
 - 2. Warstwa łącza danych Przesyłane są ramki
 - 1. Warstwa fizyczna Przesyłane są bity
- Model warstwowy TCP/IP (bardziej praktyczny):
 - Warstwa aplikacji
 - Warstwa transportowa
 - > Internet
 - Warstwa dostępu do sieci



• Zadania poszczególnych warstw:

- ➤ 1. Warstwa fizyczna Transmisja strumienia bitów pomiędzy systemami z wykorzystaniem fizycznego łącza (np. kabla Ethernet do połączenia komputera ze sterownikiem).
- ➤ 2. Warstwa łącza danych Zapewnienie niezawodnego transferu danych przez łącza fizyczne (np. switche).
- ➤ 3. Warstwa sieci Zapewnienie łączności i wyboru trasy pomiędzy dwoma węzłami (komputerami) mogącymi znajdować się w rozdzielonych geograficznie sieciach (głównie routery, których zadaniem jest odpowiednie przełączanie się między urządzeniami, aby informacja wychodząca z jednego komputera mogła dojść do komputera drugiego, znajdującego się w innej sieci).
- ➤ 4. Warstwa transportowa Zapewnienie niezawodnego transferu danych pomiędzy sieciami (komunikacja niezawodna, aczkolwiek wolniejsza TCP oraz komunikacja bardzo szybka, aczkolwiek nie niezawodna UDP).
- ▶ 5. Warstwa sesji Nawiązanie, utrzymanie i zakończenie sesji pomiędzy dwoma komunikującymi się komputerami (węzłami, hostami) (np. logowanie się do banku, gdzie połączenie może trwać określoną ilość czasu, a użytkownik może dokonywać określonych operacji).
- ➤ **6. Warstwa prezentacji** Zapewnienie, aby informacje przesyłane przez warstwę aplikacji z jednego systemu były czytelne i zrozumiałe

przez warstwę aplikacji innego systemu (np. rozszerzenia plików .gif, .png, .jpg, .jpeg).

> 7. Warstwa aplikacji – Dostarczenie usług sieciowych aplikacjom użytkownika.

• Podstawowe pojęcia sieciowe:

> Ethernet:

- ✓ Standard komunikacji zapewniający łączność urządzeń w środowisku lokalnym (LAN).
- ✓ Ważne: odpowiednio przygotowany kabel, odpowiednia odległość między urządzeniami (maksymalnie 100 metrów).

> Adres IP:

- ✓ Numer identyfikacyjny nadawany urządzeniom łączącym się z siecią, aby zapewnić prawidłową konfigurację.
- ✓ Nie jest unikalny, można go bardzo łatwo zmienić w panelu konfiguracyjnym połączenia urządzenia z siecią (w przeciwieństwie, adres MAC jest unikalny).
- ✓ Ważne: Statyczny czy dynamiczny, publiczny czy prywatny.
- ✓ Adres IP w wersji czwartej (IP v4) posiada 32 bity.

Maska podsieci:

- ✓ Numer, który służy do wydzielenia podsieci pozwala to na osiągnięcie większej liczby hostów.
- ✓ Rozwiązanie to nie niweluje problemu dotyczącego ilości adresów IP – z tego względu powstał adres IP w wersji szóstej (IP v6), jednak jest ono problematyczne, gdyż obecnie korzysta się zarówno z adresu IP v4, jak i adresu IP v6.

> Brama domyślna:

- ✓ Port routera, na który wysyłany jest pakiet w przypadku stwierdzenia faktu, że odbiorca leży poza siecią lokalną.
- ✓ Dzięki bramie domyślnej możliwe jest skonfigurowanie VPN czy zmiana hasła.

NAT (Network Address Translation):

- ✓ System pozwalający tłumaczyć adresy prywatne na publiczne.
- ✓ W ten sposób organizacja potrzebuje tylko jeden adres IP publiczny.
- ✓ Przykładowo, każdy telefon ma swój adres prywatny. Gdy użytkownik zechce połączyć się na telefonie z Internetem,

wówczas system NAT tłumaczy adres prywatny na adres publiczny, dzięki czemu nawiązanie połączenia jest możliwe.

> VPN:

- ✓ Wirtualna sieć prywatna (Virtual Private Network)
- ✓ Szyfrowany tunel danych, pozwalający wymieniać dane w ramach sieci prywatnej za pośrednictwem sieci publicznej.
- ✓ Ukryty adres IP
- ✓ Ochrona tożsamości użytkownika
- ✓ Bezpieczeństwo korzystania z hotspotów WiFi
- ✓ Użytkownik Internetu, stosując VPN, "udaje", że znajduje się w sieci publicznej, a tak naprawdę korzysta z sieci prywatnej.

Podział adresów IP:

> Publiczny:

✓ Widoczny z dowolnego komputera z dostępem do Internetu.

> Statyczny:

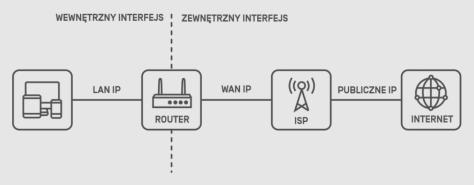
- ✓ Konieczność indywidualnego skonfigurowania każdego hosta i gromadzenie danych o zarejestrowanych komputerach w celu uniknięcia konfliktów w sieci.
- ✓ Istnieje możliwość wprowadzenia silnych restrykcji w dostępie do sieci.
- ✓ Wszystko konfiguruje się ręcznie, co w przypadku bardzo dużej ilości hostów jest niewygodne.

Dynamiczny (serwer DHCP):

- ✓ Dynamiczne przypisywanie adresów IP z wyznaczonej wcześniej puli adresów w danej sieci.
- ✓ Oprócz adresu IP, przekazywane są także informacje o bramie domyślnej, masce, serwerach DNS.
- ✓ Czas dzierżawy adresu IP jest ograniczony.

Prywatny:

✓ Widoczny tylko przez urządzenia znajdujące się w tej samej podsieci.



• Switche:

- Przekaźniki, których zadaniem jest przełączanie sygnału między urządzeniami.
- Switch przemysłowy posiada dodatkowe funkcjonalności, dzięki czemu lepiej wspiera procesy produkcyjne oraz jest bardziej odporny na niekorzystne warunki, w jakich się znajduje.
- Przesyłana ramka posiada również informację o nadawcy, odbiorcy i czasie.

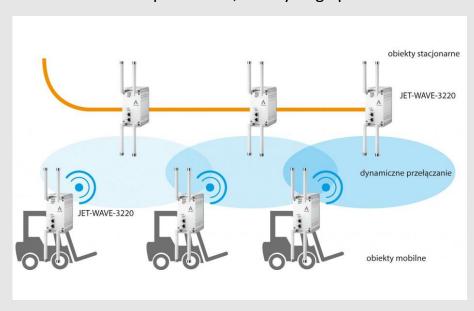


Komunikacja radiowa (bezprzewodowa):

- Wireless LAN (WiFi) kompatybilne z Ethernetem (komunikacją przewodową)
- ➤ **Bluetooth** przesył danych tak jak po Ethernecie czy Profinecie, przesył sygnałów na odległość około 10 metrów
- Wireless HART technologia bezprzewodowej sieci czujników
- > **RFID** fale radiowe do identyfikacji obiektu (jak kody kreskowe)
- GSM najpopularniejszy standard telefonii komórkowej

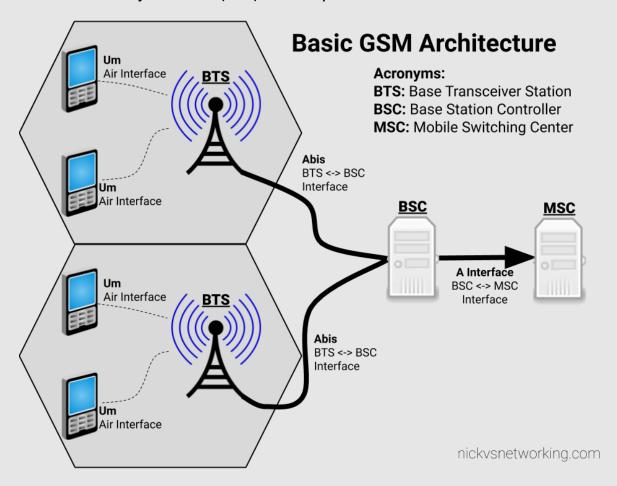
• Komunikacja WiFi:

- ➤ Bezprzewodowa komunikacja Ethernet w paśmie 2.4 GHz 5 GHz
- Brak ograniczenia ilości przesyłanych danych
- Zasieg do kilku kilometrów (w zależności od urządzenia)
- Niezależna od operatorów, nie wymaga pozwoleń



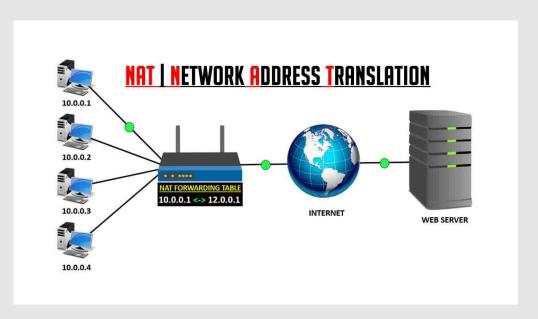
Komunikacja GSM:

- GSM Global for Mobile Communications standard globalnej, cyfrowej komunikacji komórkowej
- Wymiana informacji w czasie rzeczywistym w systemach rozproszonych i aplikacjach mobilnych
- Usługi GSM: połączenie głosowe, transmisja danych, wiadomości tekstowe i multimedialne
- Sieć GSM obejmuje obszar o kształcie plastra miodu, który posiada stacje bazowe (BTS) – anteny



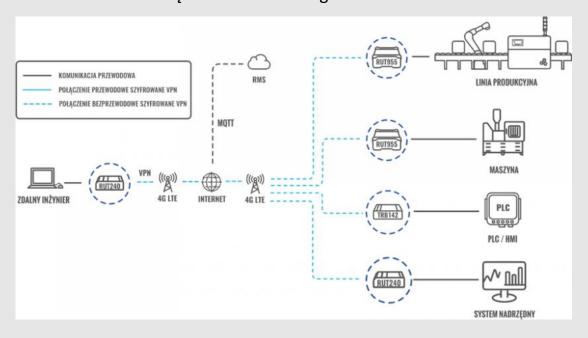
• Router:

- Łącze komunikacyjne między sieciami
- Decyduje, do której sieci oraz po jakiej trasie przesłać pakiet
- Dynamicznie tłumaczy adresy prywatne hostów, które chcą skomunikować się z Internetem, na adresy publiczne (NAT)
- Serwer DHCP
- Routing między VLANami
- Tablica routingu Router uczy się, w jakim miejscu znajduje się dane urządzenie, by potem szybko znajdować najkrótszą trasę



Cechy routera przemysłowego:

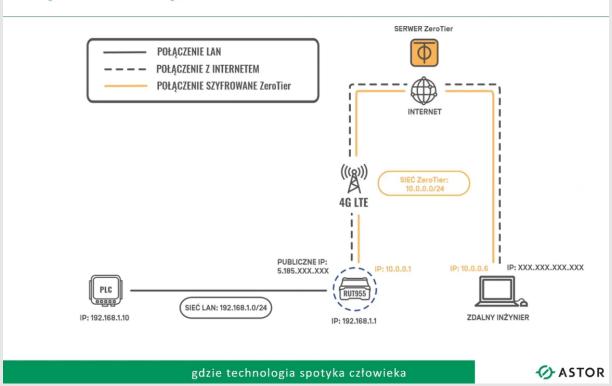
- Obsługuje karty SIM
- Łatwe ustawienie połączenia VPN
- Zdalne programowanie sterowników PLC / HMI / maszyn
- Możliwość połączenia szeregowego i Ethernet
- > Możliwość komunikacji po Modbus
- Możliwość użycia wejść / wyjść
- Obsługa SMS (wiadomości tekstowych)
- Kontrola zużycia danych na karcie SIM
- > Zarządzanie funkcjami sieciowymi i regułami cyberbezpieczeństwa
- Zdalne zarządzanie i monitoring



CZĘŚĆ PRAKTYCZNA – KONFIGURACJA ROUTERA PRZEMYSŁOWEGO

- Początek konfigurowania routera przemysłowego: minuta 53 nagrania
- Topologia sieci konfigurowanego układu przedstawia się następująco:

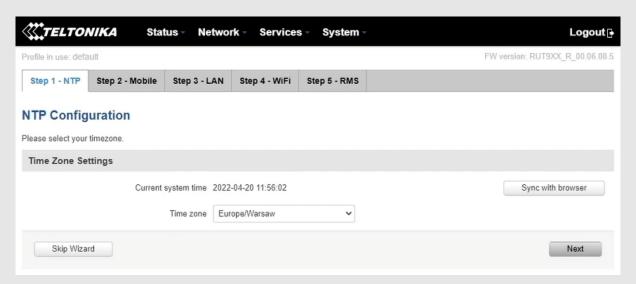
Połączenie na żywo



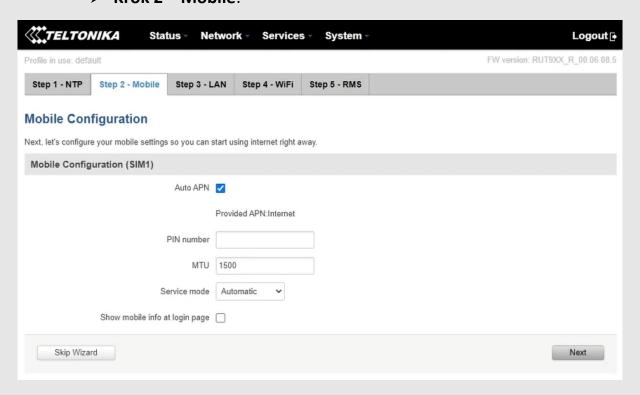
- Układ testowy dwóch sterowników i routera przemysłowego:
 - Sterownik PLC Horner XL4e (z ekranem)
 - Sterownik PLC Astraada One EC1000 (modułowy)
 - > Router przemysłowy RUT950 (z dwoma slotami na karty SIM)



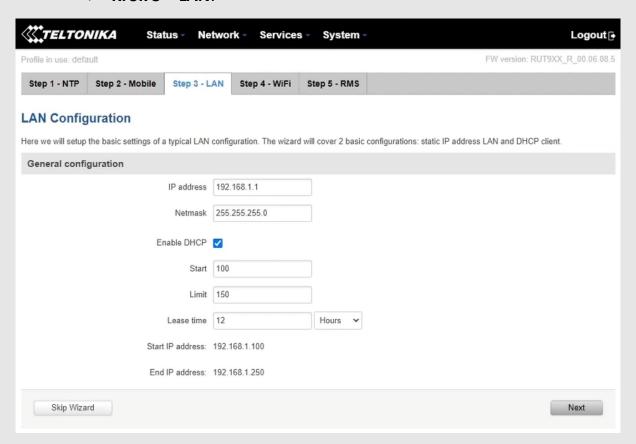
- Aby znaleźć się na stronie internetowej routera, wystarczy wpisać jego adres IP w przeglądarce wówczas powinien pojawić się panel logowania.
- Podstawowa konfiguracja routera:
 - **≻** Krok 1 NTP:



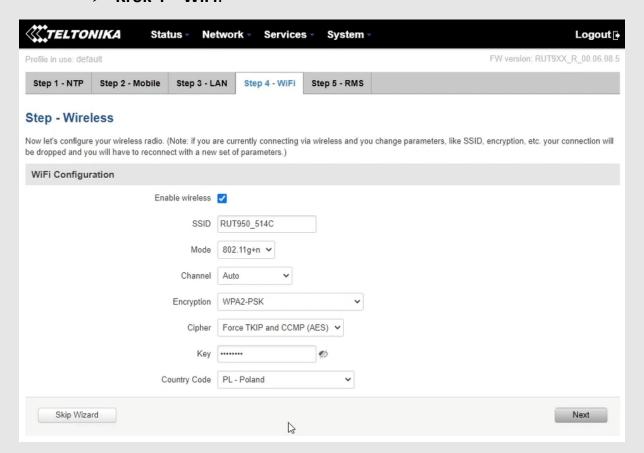
Krok 2 – Mobile:



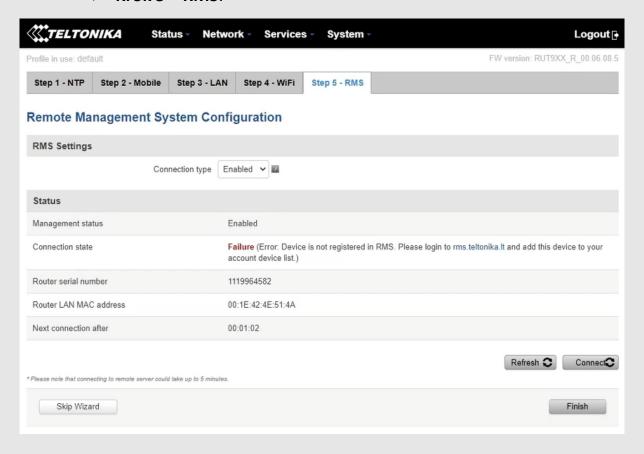
≻ Krok 3 – LAN:



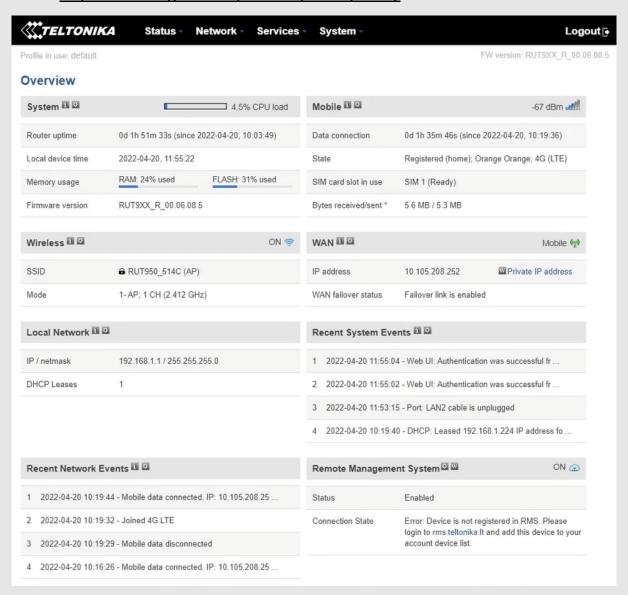
➤ Krok 4 – WiFi:



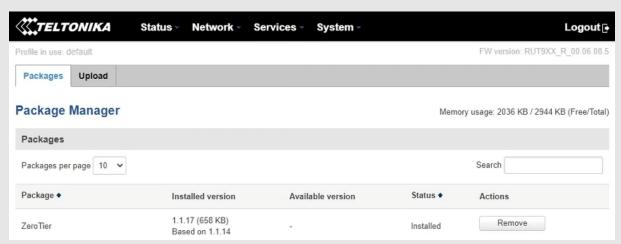
≻ Krok 5 − RMS:



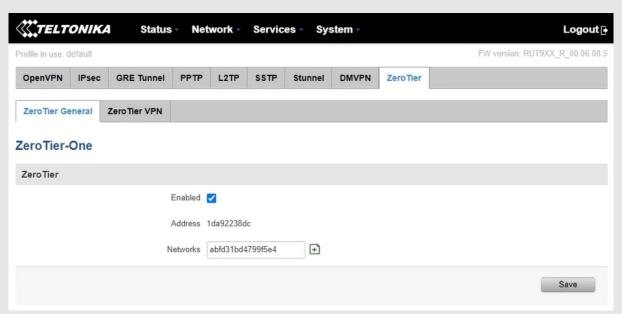
• W pełni skonfigurowany router przemysłowy:



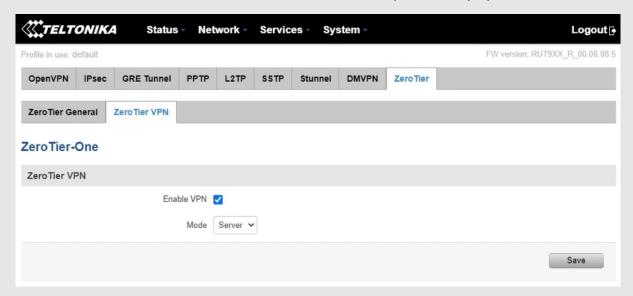
• Pobranie paczki "ZeroTier" do stworzenia VPN w Package Managerze:



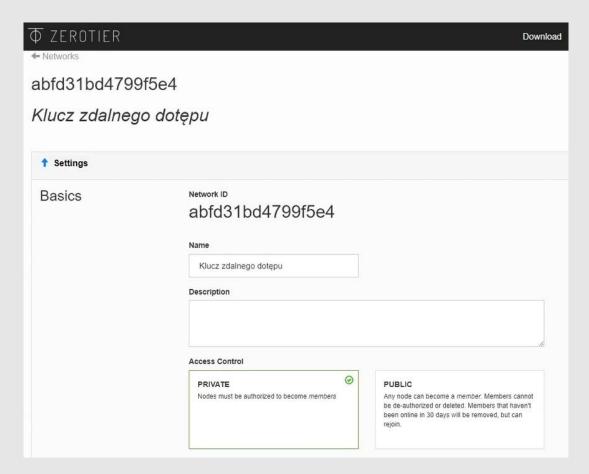
- Na stronie "ZeroTier" należy założyć darmowe konto, a następnie stworzyć sieć WiFi, która ustawiona zostanie koniecznie jako prywatna.
- <u>Kontynuując konfigurację routera</u>, w zakładce "Services", wybierając opcję "VPN", powinna pojawić się dodatkowa podzakładka "ZeroTier":
 - Podzakładka "ZeroTier General" Należy odznaczyć pole "Enabled" oraz podać numer identyfikacyjny utworzonej na stronie "ZeroTier" sieci WiFi ("Network ID"):



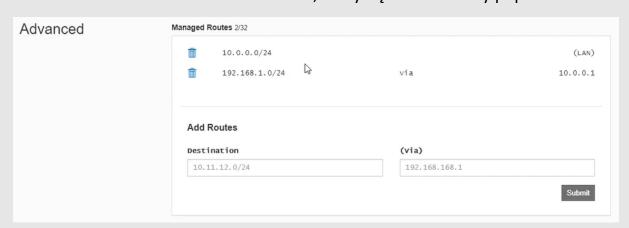
Podzakładka "ZeroTier VPN" – Należy odznaczyć pole "Enabled":



 <u>Dalsza konfiguracja układu zawierającego router przemysłowy</u> odbywa się na stronie "ZeroTier", na której utworzona została nowa, wirtualna sieć WiFi (VPN).

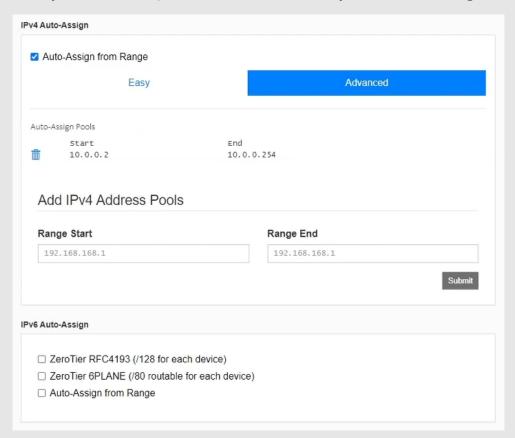


- Konfiguracja poszczególnych adresów IP:
 - ➤ 10.0.0.0/24 Adres IP sieci utworzonego VPNa (sieć publiczna, widoczna przez serwery internetowe).
 - ➤ 192.168.1.0/24 Adres IP sieci prywatnej, która to sieć ma się ukrywać pod powyżej podaną siecią publiczną.
 - > 10.0.0.1 Adres IP routera, który będzie widoczny poprzez VPNa

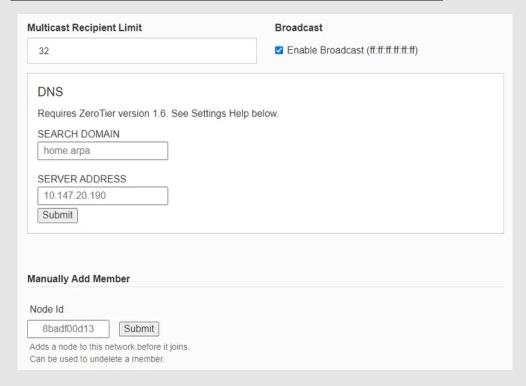


- Konfiguracja autoprzypisywania adresów IP wersji 4 oraz wersji 6:
 - ➤ 10.0.0.2 10.0.0.254 Adresy IP, które będą mogły wykorzystywać hosty, które będą się chciały połączyć z naszą wirtualną siecią prywatną VPN (adresy te są widoczne publicznie).

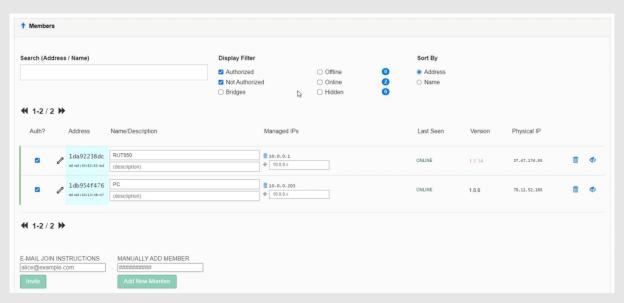
➤ 10.0.0.255 – Adres IP, który nie jest dostępny do użytku, ponieważ jest to adres broadcast, czyli adres rozgłaszania, tzn. wysyłania informacji do wszystkich hostów, znajdujących się w sieci, jednocześnie (zawsze ostatni adres IP jest adresem rozgłaszania).



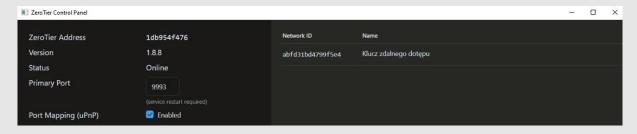
• Poniższe ustawienia VPNa powinny zostać jako domyślne:



• Konfiguracja członków, którzy mają dostęp do routera prywatnego:

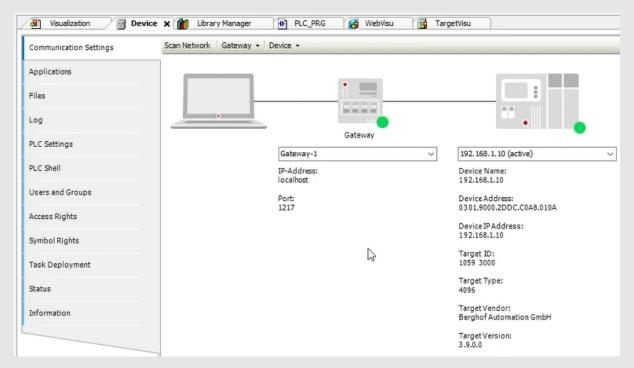


- Pierwszym dodanym użytkownikiem jest oczywiście router, który cały czas konfigurujemy.
- Drugim dodanym użytkownikiem jest komputer personalny można go dodać dopiero w momencie, w którym na tym właśnie komputerze zainstalowany zostanie program "ZeroTier" (do tej pory program "ZeroTier" instalowany był jedynie na routerze).
- Adres IP komputera personalnego, widoczny przez prywatną sieć wirtualną VPN, to **10.0.0.203**.
- Dodawanie prywatnej sieci wirtualnej VPN w aplikacji "ZeroTier" na komputerze personalnym zaprezentowane zostało poniżej:

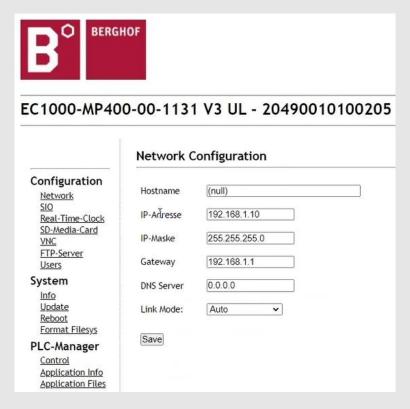


Konfiguracja routera przemysłowego oraz prywatnej sieci wirtualnej VPN
na nim działającej dobiegła końca – w dalszej części przedstawiony
zostanie przykład wykorzystania stworzonej konfiguracji w praktyce.

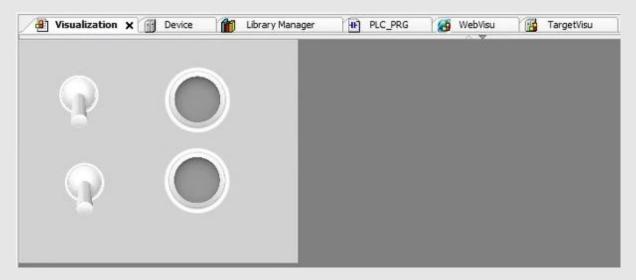
• <u>W środowisku "CodeSys" stworzone zostało połączenie sieciowe</u> komputera personalnego ze sterownikiem PLC Astraada One EC1000 (sterownika modułowego), co przedstawiono na poniższym obrazku.



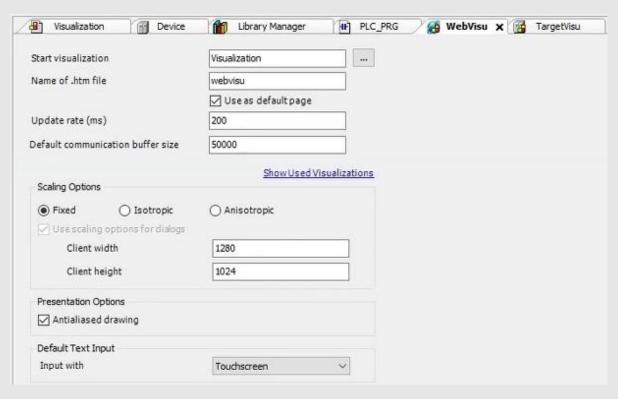
Wpisując w przeglądarce internetowej adres IP sterownika PLC Astraada
One EC1000 (sterownika modułowego), czyli 192.168.1.10, powinno
pojawić się okno logowania (login: admin, hasło: admin) do strony z
konfiguracją tego sterownika.



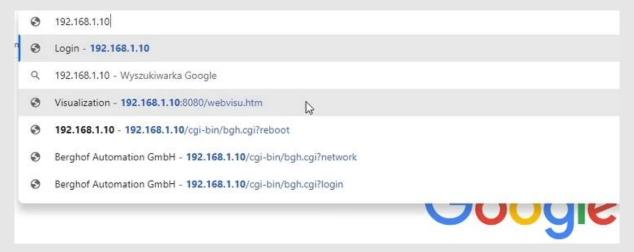
 Wracając do środowiska "CodeSys", poniżej przedstawiona została prosta wizualizacja, składająca się z dwóch przełączników oraz dwóch lampek:



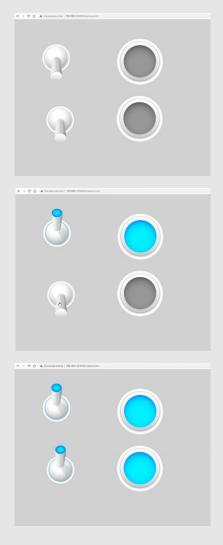
- Po uruchomieniu wizualizacji, można przedstawić ją na kilka sposobów:
 - ➤ W środowisku "CodeSys" możliwość zmiany konfiguracji sterownika z poziomu używanego oprogramowania.
 - W przeglądarce internetowej na komputerze (dzięki wcześniej stworzonemu serwerowi internetowemu) – możliwość zmiany konfiguracji sterownika z poziomu przeglądarki internetowej:
 - ✓ W pierwszej kolejności, w środowisku "CodeSys" należy skonfigurować możliwość wizualizacji konfiguracji sterownika PLC za pomocą przeglądarki internetowej:



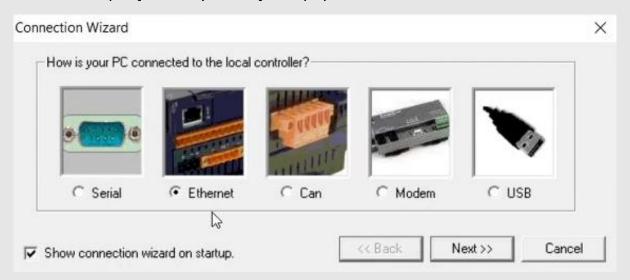
✓ Następnie, wpisując w przeglądarce internetowej adres IP konfigurowanego sterownika PLC, pojawia się opcja włączenia wizualizacji bezpośrednio w oknie przeglądarki:



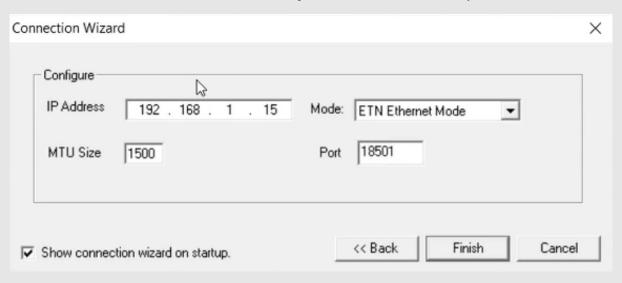
✓ Po włączeniu wizualizacji w przeglądarce internetowej, istnieje możliwość konfigurowania sterownika PLC z dowolnego miejsca na ziemi (z dostępem do internetu):



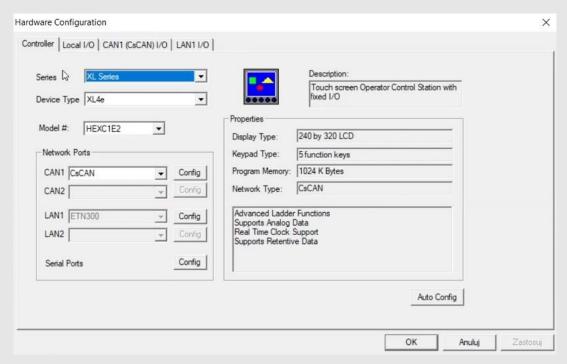
- ➤ W przeglądarce internetowej na telefonie (dzięki wcześniej stworzonemu serwerowi internetowemu) możliwość zmiany konfiguracji sterownika z poziomu przeglądarki internetowej.
- Po obsłużeniu sterownika PLC Astraada One EC1000 (sterownika modułowego), można przejść do skonfigurowania sterownika PLC Horner XL4e (sterownika z ekranem), co wykonuje się w środowisku "Cscape", które umożliwia także zaprogramowanie tego sterownika.
 - W pierwszej kolejności, po uruchomieniu programu "Cscape", program zapyta użytkownika o sposób podłączenia komputera personalnego do lokalnego sterownika PLC – należy wybrać opcję połączenia tych urządzeń poprzez **Ethernet**:



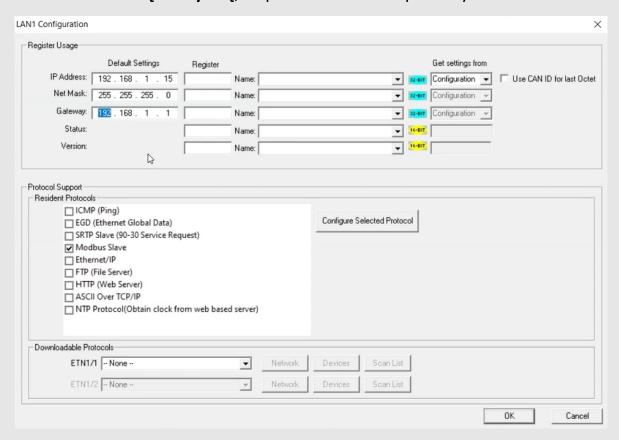
Następnie, należy skonfigurować połączenie sieciowe, podając jego adres IP, natomiast resztę można zostawić domyślnie:



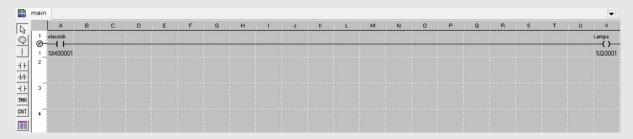
W kolejnym kroku, należy wejść w zakładkę "Hardware Configuration", gdzie podaje się podstawowe informacje o modelu obsługiwanego sterownika PLC:



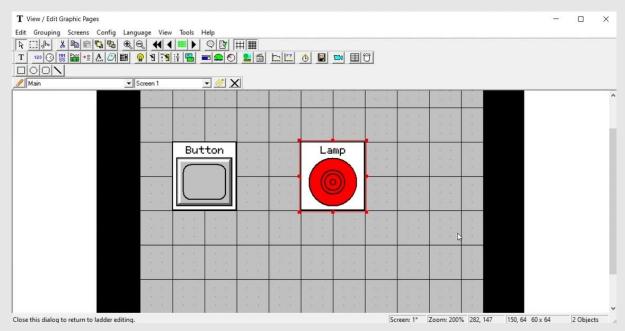
➤ Należy również wejść w opcję konfiguracji "LAN1", gdzie ponownie należy podać adres IP połączenia sieciowego oraz jego maskę i bramę domyślną, co przedstawiono na poniższym obrazku:



- ▶ Dodatkowo, w poprzednim kroku należy także zaznaczyć opcję "Modbus Slave" w okienku "Protocol Support" i polu "Resident Protocols" – połączenie sieciowe będzie wykonywane po Modbusie, natomiast sterownik PLC jest w tej konfiguracji urządzeniem podrzędnym (a router urządzeniem nadrzędnym – masterem), dlatego będzie to "slave" (niewolnik).
- W tym momencie, konfiguracje sterownika PLC została zakończona pozostało jedynie napisać prosty program w graficznym języku drabinkowym Ladder, którego zadaniem będzie włączanie lampki po wciśnieciu przycisku na ekranie sterownika:



➤ Teraz zostało już tylko wgrać program na sterownik (przez sieć, dlatego operacja ta może chwilę potrwać) i przetestować jego działanie na podstawie poniższej wizualizacji (szare pole w kratkę reprezentuje ekran sterownika PLC):



➤ Po naciśnięciu przycisku na ekranie sterownika PLC, lampka zapaliła się, co oznacza poprawnie skonfigurowane połączenie sieciowe pomiędzy komputerem, a sterownikiem PLC, przy pośredniczeniu routera przemysłowego z uruchomionym na nim wcześniej VPNem.